Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ,
БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабрийн 21-нээ гарана | № 168 (17591) | 1987 оной июлийн 22, среда | Сэн 3 мүн.

Тэжээл бэлэдхэлгэ дээрэ үдэр, час бүхэн үнэтэй

ДЫМБРЫЛОВЭЙ ЗВЕНОДО

РЕПОРТАЖ

Үглөөгүүр эртэлжэ, Хүрбын туршалга-үйлэдбэриин ажахын контородо ерэхэдээ, ахамад агроном С. Ж. Самбуевтай уулзажа, үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ худэлмэреэрнь һонирхобобди.

— Байгша ондо ажахын адууһа малда бүхыдөө 10 мянган центнер үбһэн, 4500 центнер һолоомон, 5 мянган тонно силос, 1000 тонно сенаж, 1250 тонно корнеплод, 912 тонно ороохо тарыан нөөсэлэгдэхэ юм. Эдэ бүхы тэжээл бэлэдхэгдэхэдээ, нэгэ толгой условно малда 25 центнер тэжээлэй единицын хэмжээнэй тэжээл хүртэхэ болоно. Үбһэ тэжээл бэлэдхэхын тула ажахы доторнай 5 звено эмхидхэгдээ. Тэрэнэй дүрбэниинь мүнөө нуга сабшалан дээрэ гараад, тус тустаа түрүүшын арбаад гектарай ногоо сабшажа унагааба. Үбһэшэдэй звенонуудые дүй дуршэлөөр баян механизаторнууд В. П. Постников, О. В. Зубакин, Ч. Д. Дымбрылов, Б. С. Белых, Г. Г. Постников гэгшэд хүтэлбэрилхэ байна,—гэжэ Самбу Жигмытович хөөрэнэ.

Тус ажахы 859 гектар сабшалан дээрэһээ баян ургаса абаха зорилготой худэлжэ ябана. Энээнэй 169 гектарынь уһалагдадаг газар юм. Бэшэкиинь уһалуурийн түхеэрэлгэнүүдээр, бүлүүр стакцинуудаар ундалуулагдана. Иигэжэ эндэхи луговодууд мүнөө жэлдэ гектар бүриһөө 23 центнер ургаса хуряаха түсэбтэй.

— Бэлэдхэгдэһэн тэжээлэйнгээ шанартань онсо анхарал хандуулхабди. Бүхыдөө 300 тонно үбһэн тусхай складта хадаглагдахадаа, үлеэлгэгдэжэ хатаагдаха ёһотой. Бэшэ үбһэеэ һүрилхэдөө, калориферээр үлеэлгэхэ тусхай түхеэрэлгэ хэрэглэхэбди. Эндэ 4 хүн худэлжэ байна. Энэ звеное С. П. Белых хүтэлбэрилнэ. Эдэнэр иимэ түхеэрэлгэнүүдые бэлдээд, һүрилхэ газартань абаашажа тодхоно. Чимит Дымбрыловичэй даадаг звеногой ажалтайнь танилсахадатней болохо,—гэжэ ахамад агроном манда дурадхал оруулаа һэн.

Энэ звеногой гэшүүдтэй сабшалан дээрэнь уулзабабди. Үглөөгүүр бултадаа эндээ ерэнхэй, ажалдаа гарахаяа бэлдэжэ байбаб. Тогоошон Г. Н. Батуева ехэл сүлөөгүй пеэшэнэйнгээ хажууда тухашарна.

—Хүбүүд, халта хүлеэгты. Сай бусалхаяа байна. Ундаа харяахаяа хээрэ абаад ошохот. Баһал халуун үдэр болохонь ха, — гэжэ Галина Николаевна дурадхаха юм.

Шэнээр баригдаһан гэр соохоо дунда зэргын бэетэй хүн гартаа косилкын хажуур барнхай гаража ерэһээр сэхэ трактор тэшэ алхалшаба. Эндэ үбһэ хуряалгада хэрэглэгдэхэ техникэ, машина асарагданхай. Түлеэ хахалжа байһан хүнһөө звеное даагшые һурахадамни, косилкын хажууда обороолдожо байһан зон тээшэ харан:

— Чимит Дымбрылович, наашаа ерыт! Эдэ хүнүүд тантай уулзахаяа ерээ,—гэжэ һүхирбэ.

Иигэжэ бидэ звеное даагшатай танилсабабди.

— Манда 10 хүн худэлнэ. Бидэ байгша ондо 4000 центнер үбһэ һүрилхэ даабаритайбди. Бүхы үбһэеэ үлеэлгэжэ хатаахаар хараалнабди. Үсэгэлдэрэй үбһэндөө оробобди. Манда 203 гектар газар даалгаданхай. Энэмнай хуу уһалагдадаг юм. Звеногоймнай мүнөөдэрэй гол зорилгонь хадаа малай тэжээл һайн шанартайгаар нөөсэлхэ хэрэг болоно,—гэжэ звеное даагша мэдүүлбэ.

Энэ коллектив хамтын подрядай гуримаар худэлдэг хадаа абаһан продукциингаа зэргээр жэлэй эсэстэ ажахытаяа тоосохо юм. Звеногой гэшүүд бүхэли хабартаа сабшалангаа уһалхые оролдоо. Үнинэй механизатор В. А. Белых, залуу хүбүүд Будажап Найданов, Сергей Спиридонов гэгшэд уһалалга дээрэ ехэл һайнаар худэлөө. Эдэнэр мүнөө тэжээл бэлэдхэлгэдэ гараба.

— Социалис мүрысөөнэй гуримай ёһоор хэрбээ 4000 центнер үбһэеэ 1-дэхи, 2-дохи классай шанартайгаар тушаабал, 1000 түхэриг шагнал абаха ёһотойбди. Иимэ урмашуулга хүнүүдые эршэтэ ажалда уряалха байһаниинь эли, —гэжэ Чимит Дымбрылович хэлээ бэлэй.

Д. ДОНДОКОВ,
манай корр.

Загарайн район.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: звеногой гэшүүд сабшалан дээрэ (дундахинь звеное даагша Ч. Д. Дымбрылов); трактарист В. А. Белых, косилкашан Ц. Ц. Дашинимаев,

Д. АЛТАЕВАЙ фото.

ҺААМАЙНГАА ЗАБҺАРТА

Хэжэнгын совхозой Толгойн һу һаалиин фермын коллектив ниитынгээ малда өөһэдөө үбһэ сабшажа бэлдэдэг юм. Эдэ үдэрнүүдтэ фермые даагша Жигжит Намсараевич Журмитовай хүтэлбэри доро һаалишад үглөөнэй ба үдэшын һаалиин забһарта даалгаданһан сабшалан дээрээ гар хажуураар үбһэ сабшана. Фермын түрүү һаалишан Сэсэг Рабдановна Батамункуева Данзаран Журмитов хоёр үбһэ сабшалга дээрэ бусадһаа шалгарна.

Л. БАЛДУЕВА.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумдэ

СССР-эй Тракторна болон худөө ажахын машина бүтээлгын министерствын болоод СССР-эй мал ажалай ба тэжээл үйлэдбэрилгын машина бүтээлгын министерствын ундэһэ һуури дээрэ СССР-эй Худөө ажахын ба тракторна машина бүтээлгын ниитэ союзна министерство СССР-эй Верховно Советэй Президиум байгуулаа.

* * *

СССР-эй Хундэ ба транспортна машина бүтээлгын министерствын болоод СССР-эй Элшэ хүсэнэй министерствын ундэһэ һуури дээрэ СССР-эй Хундэ, элшэ хүсэнэй болон транспортна машина бүтээлгын ниитэ союзна министерство СССР-эй Верховно Советэй Президиум бии болгоо.

КОСМОДРОМ ДЭЭРЭ ТУГУУД НАМИЛЗУУЛАГДАБА

БАЙКОНУР. (ТАСС). Советскэ Союзай болон Сириин Араб Республикын гүрэнэй тугууд Байконур космодром дээрэ намилзуулагдаба. «Союз ТМ-3» түхэлэй онгосо июлийн 22-ой үглөөгүүр ниидхүүлэгдэхээр хараалагданхай.

— Гүрэнэй комисси советсириин гол ба хоёрдохи экипажнуудай бүридэлнүүдые һаял баталба,— гэжэ Ю. А. Гагариной нэрэмжэтэ Космонавтнуудые бэлдэхэ түбэй начальник авиацийн генерал-лейтенант В. Шаталов журналистнуудта мэдээсээ.— Гол экипажай командираар—А. Викторенко, борт-инженерээр — СССР-эй летчик-космонавт А. Александров, космонавт-шэнжэлэгшээр М. Фарис томилогдоо. Ашаанай онгосо, түлхин гаргаха ракетэ, стартова комплекс, Ниидэлгэ залан хүтэлхэ түб болон бэдэрэлгэ-абаралгын албан худэлмэридэ хүсэд бэлэн болгогдоо гэжэ комисси тоолобо.

А. Викторенко М. Фарис хоёр космонавтнуудай улас-хооронд ба үнэмшэлгэнүүдые В. Шаталов барюулаа. Июлийн 20-ной үглоогүүр хабсаралгатуршалгын корпусто онгосо түлхин гаргаха ракетэ хоёр холбогдожо, ниидэхээр бэлэн болгогдоо. Ниидэлгын урда тээхи бэлэдхэл эхилээ.

СОВЕТ СЭРЭГШЭДЭЙ ДУРАСХААЛДА

Польшые сүлөөлхын түлөө байлдаануудта ами наһаяа алдаһан хахад миллионһоо дээшэ совет сэрэгшэдэй нэгэшье нэрэ мэдэгдэнгүй үлэхэ эзэргэгүй—«Дурасхаал» гэһэн ном бэлдэһэн поляк ба совет хэблэгшэд иимэ зорилго урдаа табиһан байгаа. Июлийн 20-до Москвадахи ПНР-эй посольстводо болоһон пресс-конференци дээрэ совет журналистнуудые тэрэ номтой танилсуулаа.

Ном хоёрботиһоо бүридэнэ. Түрүүшын ном соо баатарнуудай, совет сэрэгшэдэй аха дүүгэй хүүрнүүдэй фото-зурагууд үгтэнхэй. Хоёрдохи ном соо ами наһаяа алдаһан 78.556 сэрэгшэдэй нэрэ, фамилинууд бэшээтэй. Польшын Улаан Хэрээһэнэй мэдээнүүд болон «Дайнда унаһан хүнүүдэй дэбтэрнүүд» соохоо тэдэнэй нэрэнүүд абтаа юм. Харин үшөө хэды олон хүнүүдэй нэрэнүүд мэдээжэ бэшэ гээшэбб!..

Уран зохёолшо Януш Шимановский энэ онсо шухаг ном хэблэхэ үүсхэл гаргаһан юм. Польшын эрхэ сүлөөгэй ба бээ даанхай байдалай түлөө байлдаануудта ами наһаяа алдаһан бусад хүнүүдэй нэрэнүүдые нэрлэхыень гуйжа, тэрэ совет бүхы хүнүүдтэ хандана. Номой хоёрдохёо хэблэгдэхэдэ, шэнэ мэдээнүүд оруулагдаха юм.

Редакционно коллегийе толгойлдог Я. Шимановский өөрынь адресаар бэшэгүүдые эльгээжэ болохо гэжэ хэлээ: ПНР, 00—976, Варшава, 13, почтовый ящик 77.

Иимэ бэшэгүүдые посольстводо баһал эльгээжэ болохо гэжэ ПНР-һээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд В. Наторф ажаглаба.

(ТАСС).

ШАГНАЛ

Ухаалан зохёолго болон уралан нарижуулгые хүгжөөхэ талаар габьяатай байһанайнь түлөө Улаан-Удын шэлэй заводой ахамад инженер Владимир Леонидович **Назаренкодэ** Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указаар **Буряадай АССР-эй габьята Уралан нарижуулагша** гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдобо.

* * *

Республикада судна бүтээлгые хүгжөөхэ талаар габьяатай байһанайнь түлөө Улаан-Удын судна бүтээлгын заводой директорэй орлогшо Николай Николаевич **Комаровто** Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указаар **Буряадай АССР-эй габьята инженер** гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдобо.

* * *

Республикын автотранспортна предприятинуудта олон жэлэй туршада аша үрэтэйгөөр ажаллаһанайнь түлөө түрэһөөр 60 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, «Бурятавтотранс» гэжэ нэгэдэлэй автотранспортна ашаанай хоёрдохи предприятиин начальнигай кадрнууд болон хүмүүжүүлхы худэлмэриин талаар орлогшо Константин Иванович **Куцеваловые** Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиум **Хундэлэлэй грамотаар** шагнаба.

ХАХАД ЖЭЛЭЙ ДҮНГҮҮД СОГСОЛОГДОБО

СССР-эй ЦСУ-гай мэдээсэл

КПСС-эй ЦК-гай январийн (1987 он) Пленумэй шидхэбэринүүдые бэелүүлхэ зуураа, ороной ажалшад шэнэдхэн хубилгаха худэлмэридэ улам эдэбхитэйгээр хабаадана гэжэ СССР-эй экономическа болон социальна хүгжэлтын 1987 оной түрүүшын хахадай гүрэнэй түсэбэй дүргэлтын дүнгүүд тухай СССР-эи ЦСУ-гай мэдээсэл соо хэлэгдэнэ.

Нэмэжэ абтаһан хэмжээнүүдэй, ажахы эрхилэлгын, ажал эмхидхэлгын ба урмашуулгын түрүү арга гуримуудые хэрэглэнэнэй ашаар жэлэй эхээр тохёолдоһон гээгдэл хоёрдохи кварталда гол түлэб дабагдаа. Худэлмэриин ашаг үрэ дээшэлээ, хахад жэл соо бүхы дээрээ ниитын үйлэдбэриин саашанхи ургалта хангагдаа, совет хүнүүдэй һуудал байдал һайжараа. 1987 оной түрүүшын хахадта промышленностьда үйлэдбэриин ургалта түсэбөөр хараалагдаһан хэмжээндэ хүрөө. 1986 оной түрүүшын хахадтай сасуулхада, ниитын ажалай бүтээсэ 2,3 процент, хоёрдохи кварталда —3,5 процент ехэ болоһон, тиихэдэ туйлагдаһан национальна олзо доход тус тустаа 2,4 ба 3,6 процент дээшэлһэн байгаа.

Ажалай бүтээсые дээшэлүүлһэнэй үндэсөө промышленностьда продукциин бүхы ургалта (14 миллиард түхэригэй) туйлагдаа. Нёдондо жэлэй түрүүшын хахадтай сасуулхада, гүрэнэй капитальна һомололтын мүнгөөр 2,8 миллиард түхэригөөр ехэ гол фонднууд ашаглалгада оруулагдаа.

Хүн зоной һуудал байдал улам һайжарна. Худэлмэришэд болон алба хаагшадай һарын дунда зэргын салин хүлһэн 2,8 процент, колхозниггуудай ажалай түлбэри — 4 процент хэрэглэмжын ниитын фонднуудһаа хүн зондо хубаарилагдадаг түлбэри болон хүнгэлэлтэ—3,9 миллиард түхэригөөр дээшэлһэн байна. 5,1 миллион дүрбэлжэн метрээр ехэ гэр байра баригдаа.

Гэбэшье арадай ажахын олохон участогуудта шэнэдхэн хубилгаха худэлмэри һаял эхилжэ байнхай. Зарим һалбариинуудта, тобшолон хэлэбэл, машина бүтээлгэдэ, түмэр замай транспорт дээрэ, барилгада жэлэй эхеэр тохёолдоһон гээгдэл ехэ удаанаар дабагдана. Эд бараа болон хангалгын талаар хүн зоной улам ехэ боложо байгаа эрилтэнүүдые ханга аса уудал шангаар табигдаһан зандаа. Рознично эд бараанай эрьесын түсэб дүүргэгдээгүй. Гадаадын худалдаа-һаймаанай эрьесын хэмжээн 4 процентээр хороһон байгаа. Национальна олзо дээшэлүүлхэ талаар хараалагдаһан эршэ туйлагдаагүй.

Түрүүшын хахад жэлдэ арадай ажахын техникые һэльбэн шэнэдхэлгэдэ 16,5 миллиард түхэриг гүрэнэй капитальна һомололго хэрэглэгдээ гэхэ гү, али энэнь нёдондо жэлэй зохихо хугасаатай сасуулхада, 10 процентээр ехэ болоно. Энэ мүнгэнэй 9,3 миллиард түхэригынь предприятинууд болон эмхи зургаануудай фонднуудай зөөри болоно. 1,5 мянган шэнэ янзын промышленна продукци бүтээгдэжэ эхилээ.

2000 он болоторхи СЭВ-эй гэшүүн-оронуудай эрдэм-техникын дэбжэлтын комплексно программатай зохилдуулагдан, үйлэдбэридэ хэрэглэгдэхэ автомат шэнэ хэрэгсэлнүүд зохёогдожо бүтээгдэһэн байгаа.

Машина бүтээлгын шухала продукци абажа үзэхэдэ, үлэлхэй дээрэхи техническэ хэмжээндэ хүрэхэ продукци 40 процентһээ дээшэ болоно. Машина бүтээлгын министерствэнүүд шэнэ үеын техникэ үйлэдбэрилхэ түсэбые 79 процент дүүргээ.

Арадай ажахын һалбариинуудые шэнэ техникээр хангаха талаар һалбариинуудхоорондын научно-техническэ комплекснуудай ажал ябуулгын түрүүшын дүнгүүд харагдаа. Һалбариин комплекснуудта эрдэм-техникын дэбжэлтын зарим шухала дүнгүүд һайжараа. Гэбэшье промышленностьда базова технологи хэрэглэлгын хэмжээн удаанаар ургана.

Колхоз, совхозуудта 1987 ондо эршэмтэй технологёор ургуулагдаха ороохото болон ороохото-бобово ургамалнууд 35,3 миллион гектар эзэлнэ.

Барилгын үнэ сэнгые доошолуулха арга олгохо һайн шанартай ба алмалтатай хэдэ хэдэн материалнууд, хэрэгсэл зүйлнүүдые бүтээлгэ ехэ болоо.

Продукциин шанарта эрилтэ ехээр табигдана. 1,5 мянган предприятинууд дээрэ продукци гүрэндэ тушаан абаха гурим нэбтэрүүлэгдэнхэй. Һара бүри дунда зэргэнь 90 миллион түхэригэй продукци гэхэ гү, али дурадхагдаһан продукциин 0,8 процентнь абтангүй байгаа. Түрүүшын хахад жэлдэ 40 миллион шахуу продукци эсэслэн гологдоо.

Предприятинуудые саг болзортонь ашаглалгада оруулагдана гүй. Предприятинуудай хүсэнүүдэй 82 процентнь дунда зэргээр хэрэглэгдээ. Тиигэжэ 500 миллион түхэригэй продукци дутуу абтаһан байна.

7 миллион шахуу тонно условно тулишэ, 0,9 миллион тонно хара металлнуудай прокат, 1 миллионһоо дээшэ тонно цемент алмагдаа. Үлөөдэһэ ажахыда хэрэглэлгэ ургөөө.

Олохон предприятинуудта экономическа худэлмэри эдэбхижэнэ, ажахынуудай хоорондо удаан болзорой холбоо барисаа тогтоохо гурим ургэдэнэ, продукцяар хангаха гурим һайжарна.

Ажалша коллективүүдэй һуудал байдалые һайжаруулгада зорюулагдаһан мүнгэ зөөри үнгэрһэн жэлэй түрүүшын хахадайхиһаа һайнаар ашаглагдана. Гэбэшье ажахы эрхилэлгын шэнэ онол арганууудай, ажахын гүйсэд тоосооной, өөһэдынгөө мүнгөөр өөһэдыгөө хангаха гуримай бүлюу таланууд үшөөл дүүрэн бэшээр хэрэглэгдэнэ.

Продукцяар хангаха уялгэнуудаа дүүргээгүй, ехэхэн хэмжээнэй яла түлэхэ болоһон дээрэһээ зарим предприятинуудта финансова шахардуу байдал тохёолдонхой. Ажахын тоосооной, мүн өөһэдынгөө мүнгөөр өөһэдыгөө хангахэ гуримаар худэлдэг промышленна предприятинуудтай министерствэнүүдэй дундаһаа гансал СССР-эй Минавтопром ашаг олзын талаар түсэбөө дүүргэһэн байна. Продукциин өөрынь үнэ сэнгые хямдаруулха ябадалай удаарһан ушар энээнэй нэгэ шалтагаан болоно.

Промышленна предприятинуудай 76 процентнь хэлсээтэ уялгануудаа гүйсэд дүүргэһэн байна. Продукци худалдаха түсэб бүхы дээрээ 98,1 процент дүүргэгдээ. 1986 оной түрүүшын хахадайхиһаа энэнь бага.

Нёдондо жэлэй энэл хугасаатай сасуулхада, ажалай бүтээсэ 3,6 процент ехэ болоһон, продукциин өөрынь үнэ сэн 0,6 процент доошолһон байгаа. Ашаг олзо нэмээ. Гэхэтэй хамта промышленна нэгэдэлнүүд болон предприятинуудай дүрбэнэй нэгэ хубиһаа үлүүниинь финансова дүнгүүдээр түсэбөө дүүргээгүй.

Хоёрдохи кварталда промышленна продукци үйлэдбэрилгэ 4,4 процентээр, харин түрүүшын хахад жэлэй дүнгүүдээр бүхыдөө 3,5 процентээр ехэ болоо. Түлишын—элшэ хүсэнэй шухала нөөсэнүүдые олзоборилгэ ба үйлэдбэрилхэ хахад жэлэй түсэб дүүргэгдээ. 3,7 миллион тонно нефть, тэрэ тоодо газай конденсат, 6,7 миллиард кубометр газ түсэбһөө гадуур олзоборилгоо. Нүүрһэнэй промышленностьда СССР-эй Минуголепром түсэбһөө гадуур 8,8 миллион тонно нүүрһэ олзоборилоо. Гэхэтэй хамта нүүрһэ олзоборилгын нэгэдэлнүүдэй хахад шахуу хубинь хэлсээтэ уялгануудаа дүүргэжэ шадаагүй.

(Эхин. Түгэсхэлынь 3-дахи нюурта).

ҮЗҮБШЭН ХЭЛСЭГДЭБЭ

ной түрүүшын хахадай РСФСР-эй ческа болон социальна хүгжэлтын түсэбэй болон РСФСР-эй Гүрэнэй дэй дүүргэлтын дүнгүүдые июлийн болоһон гаседани дээрээ РСФСР-эй нинүүдэй Совет хаража үзэбэ.

ын ажал ябуулгын бүхы һалбариинуу- Россин Федерацийн ажалшад гэмгүй рэ дүнгүүдые туйлаба гээд тэмдэглэгдэбшьо экономикодохи байдал байнан зандаа гэжэ заагдаа. Үйлэдбэхэмжээе ехэ болгохын, ажалай бүтээгдэшэлүүлхын тула ажахы эрхилэлгын шэнэ онол арганууудай арга боломжонууд хүсэд бэшээр хэрэглэгдэнэ. Хүн зоной үргэн хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгые ехэ болгохо, түлбэритэй хангалгые, кооперативна ба хубиин ажал ябуулгые үргэдхэхэ талаар эохихо хэмжээнүүд абтанагүй. КПСС-эй ЦК-гай июниин (1987 он) Пленумэй шидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар нэтэрүү шанга худэлмэри ябуулхые РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет республикын совет болон ажахын зургаануудай урда эрилтэ табиба.

(ТАСС).

КПСС-эй ЦК-гай июниин (1987 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө

АЛДАГДАҺАН АРГА БОЛОМЖО ГҮ?

КПСС-эй XXVII съездэй партиин ЦК-гай Политическэ элидхэл соо «Түсэбтэ арбан хоёрдохи табан жилдэ эдеэ хоолой зүйлнүүдээр хангалгые эли бодо һайжаруулхын тула аграрна секторта шиидхэхы хубилалта хэхэ хэрэгтэй. Худоо ажахын үйлэдбэринин ургалтые хоёрһоо үлүү дахин эршэдхэ хээр, хүн бүхэнэй хүртэсэдэ мяха, һү, овощ, үрэ жэмэс үйлэдбэрилгые эрид дэшэлүүлхээр хараалагдана» гэжэ сэхэ заагданхай. Тиин асари сэхэ энэ зорилго сүм бэелүүлхын тула парти агропромышленна комплексын бүхы һалбаринуудай ашаг үрые эрид дэшэлүүлхэ зорилгоор нэмэлтэ хэмжэнүүдые абаа һэн. Тобшолбол, худоодэхи социально-экономическа үндэнэ һуурин хубилгажа, түсэбөөр хараалагдаһан продукци заабол үйлэдбэрилжэ абахаар эршэмтэй онол арганууудые үргэнөөр хэрэглэхэнь ха юм. Эндэ экономическа аргаар ажахы эрхилхэ, түйлагдаһан дүнгүүдэй түлөө колхоз, совхозуудай хөрөөсэлгэ дэшэлүүлхэ, мүн ажал хэрэгыень үргэдхэхэ хэрэгтэ гол хүсэниинь шэглүүлэгдэхэ байна.

Мүнөө үедэ худоо ажахыда мүнөөдэрэйхинөө нилээд сэхэ продукци үйлэдбэрилхөөр нөөсэлэгдэһэн арга боломжонууд бии юм. Зүгөөр энэмнай олон шалтагаанаар ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэгдэнэ гэхэ гү, али хэдэн хубиһаа бүридхэ энэ статья соогоо бии байгаа арга боломжонуудаа хүсэд дүүрэнээр хэрэглэхэдэмнай, ашаг үрыень дэшэлүүлхэдэмнай юун һаад тойбо татанаб гэжэ хөөрэхэбди.

Промышленностиин хурдан түргэнөөр хүгжөөгдэжэ байһан сагта хүн зоной, илангаяа городуудта ажаһуугшадай улам олошоржо байһан дээрэһээ Буряад ороной улад зониие нюгаттань үйлэдбэрилэгдэһэн эдеэ хоолой зүйлнүүдээр гүйсэд хангаха гээшэ жэл бүри бэрхэтэйхэн боложо байна. Мүнөө үедэ республикымнай ажалшад эдеэ хоолой шухала продуктнуудаар үшөөл хүсэд хангагдаагүй байха юм. Саашадаа энэ дутагдалаа усадхажа, ойрын жилнүүдтэ худоо ажахын продуктнуудые улам ехээр үйлэдбэрилжэ, хүнүүдэй эдеэ хоолоор хангагдасые научна үндэнэ һуурияр тодорхойлогдоһон нормодо хүргэхэ болонобди. Хэрбээ урдандаа элдүүрин газар үргэдхэжэ, адууһа малаа олошоруулһаной ашаар худоо ажахын продуктнуудые ехээр үйлэдбэрилдэг байһан һаа, мүнөө иимэ арга боломжо үгы юм. Хэрбээ саашадаа бии байгаа бүхы газарaа элдүүрилжэ, тарилгада хэрэглэдэг болоо һаамнай һүрэг адууһа малайнай бэлшээри хорожо, түбэг ушаруулха. Хоёрдохёор, Буряад ороноймнай газар, дайдын хүрьһэн эльһэлиг, хүнгэн Єүридэлтэй байһандаа һалхинда үлеэлгэжэ, уһанда угаагдажа, түргэн муудаха аюултай юм. Тиимэһээ газарай, адууһа малай. ашаг шэмые эрид дэшэлүүлхэ гээшэ мүнөөдэрэй гол зорилго болоно.

Үнгэрһэн хорин жилэй туршада худоо ажахы хүгжөөлгэдэ гүрэй болон колхозуудай һомолһон капитальна мүнгэ зөөри нилээд ехэ байха. Илангаяа һүүлэй жилнүүдтэ энэ һалбари хүгжөөлгэдэ зорюулагдажа, һомологдодог мүнгэнэй хэмжээн нилээд нэмээ. Энээнһээ уламжалан, мүнөө колхоз, совхозуудай материально-техническэ үндэнэ һууринь бэхижэхэ, үйлэдбэриин болон мелиоративна барилга үргэнөөр хэдэг болоо юм. Тодорхойлбол, колхоз, совхозуудай худоо ажахын гол фонднууд энэ хугасаа соо 5,2 дахин дээшэлэн байна.

Һүүлэй жилнүүдтэ республикадамнай илангаяа малай байранууд олоор беригдээ. Үнгэрһэн 25 жилэй туршада 340,1 мянган үхэрэй, 1752,4 мянган хониной, 266,3 мянган гахайн багтаамжатай, мүнөөнэй эрилтэдэ хүрэмөөр байранууд шэнээр бариглдажа, шубуунай хэдэн томодхогдоһон фабрика болхоогдоо.

Тэрэшээдэн худоо ажахымнай техническэ хангалга нилээд дээшэлээ. Гансахан XI табан жилэй туршада колхоз, совхозуудта 6,3 мянган трактор, ороохото, силосой ургамалнуудай, хартаабхын 3,4 мянган комбайн болон бусад техникэ абтаһан байна. Тэрэшэлэн колхоз, совхозуud зайн галаар хүсэд хангагдаа. Мүнөө 1970 онойхитой зэргэсүүлхэдэ үйлэдбэридэ зайн галай эльшэ хүсэ хэрэглэлгэ 7 дахин дээшэлээд байнхай.

Үйлэдбэриин гол фонднуудые аша үрэтэйгөөр ашаглаха гээшэ газар таряалангай болон адууһа малай ашаг шэмэ эрид дэшэлүүлһэнэй үндэнөөр, мүн фондын ашаг үрые нэгэ доро нэмэхэнэй ашаар худоо ажахын продуктнуудые зөөри нилээд ехэ байха. Илангаяа һүүлэй жилнүүдтэ энэ һалбари хүгжөөлгэдэ зорюулагдажа, һомологдодог мүнгэнэй хэмжээн нилээд нэмээ. Энээнһээ уламжалан, мүнөө колхоз, совхозуудай материально-техническэ үндэнэ һууринь бэхижэхэ, үйлэдбэриин болон мелиоративна барилга үргэнөөр хэдэг болоо юм. Тодорхойлбол, колхоз, совхозуудай худоо ажахын гол фонднууд энэ хугасаа соо 5,2 дахин дээшэлэн байна.

Һүүлэй жилнүүдтэ республикадамнай илангаяа малай байранууд олоор беригдээ. Үнгэрһэн 25 жилэй туршада 340,1 мянган үхэрэй, 1752,4 мянган хониной, 266,3 мянган гахайн багтаамжатай, мүнөөнэй эрилтэдэ хүрэмөөр байранууд шэнээр бариглдажа, шубуунай хэдэн томодхогдоһон фабрика болхоогдоо.

Тэрэшээдэн худоо ажахымнай техническэ хангалга нилээд дээшэлээ. Гансахан XI табан жилэй туршада колхоз, совхозуудта 6,3 мянган трактор, ороохото, силосой ургамалнуудай, хартаабхын 3,4 мянган комбайн болон бусад техникэ абтаһан байна. Тэрэшэлэн колхоз, совхозуud зайн галаар хүсэд хангагдаа. Мүнөө 1970 онойхитой зэргэсүүлхэдэ үйлэдбэридэ зайн галай эльшэ хүсэ хэрэглэлгэ 7 дахин дээшэлээд байнхай.

Үйлэдбэриин гол фонднуудые аша үрэтэйгөөр ашаглаха гээшэ газар таряалангай болон адууһа малай ашаг шэмэ эрид дэшэлүүлһэнэй үндэнөөр, мүн фондын ашаг үрые нэгэ доро нэмэхэнэй ашаар худоо ажахын продуктнуудые сэхэ продукци абажа бэлэдхэдэг болохо ёнотой бшуу.

Тогтуурилгүй сагай уларилтай байгаалиин эрхэ байдалые хараада абажа, илангаяа адууһа мал үсхэбэрилхэ һалбариинь хурдан түргэнөөр хүгжоохын тула һомологдодог мүнгэ зөөриин гол хубиинь тэрэл шэглэлээр ашаглаха дурадхал оруулагдана. Тусхайлбал, уһанай ажахын барилгада ехэхэн мүнгэ зөөри ашаглаха хэрэгтэй. Юуб гэхэдэ, Буряад орондомнай жэл бүхэндэ ган гаруурай бэрхэшээл горитойхон хохидол ушаруулна гэхэ гү, али газарайнь хүрьһэн үрэжэл багатай, эльһэлиг, хүнгэн бүридэлтэй ха юм гэжэ дабтан хэлэхэ дуран хүрэнэ.

Һүүлэй жилнүүдтэ уһалагдаг газар үргэдхэхэ мелиоративна барилгада горитойхон мүнгэ зөөри ашаглагдадаг болоо. Гансахан арбадахи табан жилдэ уһанай ажахын барилгада гаргашалагдаха капитальна һомололгонь урдынхиһаа 27,2 процентээр дээшэлэһэн байна. Хэрбээ арбан нэгэдэхи табан жилэйхитэй зэргэсүүлбэл, капитальна һомололгонь бүришье ехэ байха. Мүнөө үедэ республика доторнай газарай үрэжэл һайжаруулжа, адууһа малай тэжээл элбэгээр үйлэдбэрилдэг болохоор капитальна һомололгын гол хубиие хэрэглэбэл, аша үрэтэй байха гэжэ һанагдана.

Уһанай ажахын барилгада үгтэһэн асари ехэ капитальна һомололгонуудые ашаглайгаар гаргашалха гээшэ зайлуулашагүй хэрэг мүн. Зүгөөр мүнөө үедэ эдэ һомололгонууд хэдэн арбаад тон бага хэмжээнэй уһалуурин системэнүүдэй барилгада гаргашалагдажа, ашаяа харюулнагүй.

А. ДЕРИГЛАЗОВ,
Буряадай худоо ажахын эрдэм шэнжэлгын институтай экономическэ шэнжэлгын таһагай ахалагша эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэ, экономикын эрдэмэй кандидат.

КПСС-эй ЦК-гай ИЮНИИН (
ПЛЕНУМЭЙ МАТЕРИАЛН
ЛЕКЦИНУУДЭЙ, ХӨӨРЭЛДӨӨНҮ
ЭЛИДХЭЛНҮҮДЭЙ ТЕМ

КПСС-эй ЦК-гай июниин (1987 он) Пленумэй шиидхэбэринүүд — шэнэдхэн хубилгалгые түргэдхэхэ хүсэтэй, үрэ нүлөөтэй эрхэ нүхэсэл мүн.

КПСС-эй ЦК-гай июниин (1987 он) Пленумэй шиидхэбэринүүд — хүтэлбэрилгые эрид хубилгалгын теоретическэ үндэнэ һуури, совет обществын ажабайдалые шанарай талаар шэнэдхэхэ ябуулганууудай тодорхой программа гээшэ.

КПСС-эй ЦК-гай июниин (1987 он) Пленум Агуухэ Октябриин хэрэгые сэхэ үргэлжэлүүлнэ.

КПСС-эй ЦК-гай апрелиин (1985 он) Пленумэй һүүлээрхи хугасаада шэнэдхэн хубилгалгын гол дүнгүүд.

Шэнэдхэн хубилгалгын мүнөөнэй шатын нэн түрүүшын зорилгонууд.

Демократи хүгжөөлгэ — шэнэдхэн хубилгалгын шиидхэхы эрхэ нүхэсэл мүн.

Экономико — шэнэдхэн хубилгалгын габшагай фронт.

Экономико хүтэлбэрилхэ нэгэн бүхэли, ашаг үрэтэй, зохид гурим байгуулха гээшэ экономикын талаар партиин гол политическэ зорилго болоно.

Экономико хүтэлбэрилгые эрид хубилгахэ гээшэ ороной ниитын бүхы ажабайдалые шэнэдхэн хубилгалгын шухала хубинь мүн.

Экономико хүтэлбэрилгые үндэнөөрнь шэнэдхэн хубилгаха гол зорилгонууд.

Предприяти — хүтэлбэрилгые шэнэдхэн хубилгалгын эхин хубинь мүн.

Предприятинуудай ажалябуулгые хүтэлбэрилгын шэнэ экономическа онол арганууд.

Нэгэ газарһаа экономико хүтэлбэрилгын үүргэ хубилгалга.

Хүтэлбэрилгын зургаануудай эмхидхэлэй байгуламжые ба худэлмэриие шэнэдхэн хубилгалга.

Территориальна управлени ажахы эрхилэгын шэнэ эрхэ байдалда

Мүнөөнэй эрхэ байдалда экономическа, научно-техническэ болон социальна дэбжэлтын эрхэ нүхэсэлнүүд, урмашуулгануд.

Социалис мүрысөөн мүнөөнэй шатада.

Эрдэм-техникын дэбжэлтэ — экономическа ургалтын гол эрхэ нүхэсэл.

Ажалшадай эдэбхи үүсхэлые, зохёохы ажалые — хүтэлбэрилгые шэнэдхэн хубилгалгада.

Хүтэлбэрилгые хубилгалгадаа дэл ба парт хангалга.

Гүрэнэй пр дэл) тухай С экономическа лиин үндэнэ

Хүтэлбэрилг хубилгалга ха нуудай партк нуудай полит ролой болон дабаринн ш

Ажахын гүй өөһэдынгөө дыгөө хангах приятинуудай ябуулгын үнд

Түсэблэлгэ — номическа лүүлхэ гол з

Үйлэдбэриин техническэ х хэн хубилгалг нүүд.

Сэнгүүдэй хубилалта бо хүтэлбэрилгые билгалгын та юм.

Урьһаламжы нэдхэн хубилг бэрилгые үнд галгын шухал

КПСС-эй литикын соц

Хүн, тэрэнэ наан — КПСС- ска политикы да.

Шэнэдхэн х мэридэ хүнэй үүргые дэшэ

Ажахы эрхэ рим, ниитын түньые таарал нууд.

Совет хүнэй нуудал, эрхэ

Ажалай түл шуулгын гүй ёнонууд.

Ажалай эм техникын тэнүүдэй хэм

Ажал эмхи га гуримуудые рядые олоор

Ороной комплексые нарижуулха

Кадрнуудай эрдэм мэдэс гээшэ хүтэлбэ татайгаар шэ зайлашагүй

КПСС-эй (1987 он) Пле ринүүд — сов дал байдалые һайжаруулха, дотоор шэ программа м

Түсэблэлгэ — номическа лүүлхэ гол з

Үйлэдбэриин техническэ х хэн хубилгалг нүүд.

Сэнгүүдэй хубилалта бо хүтэлбэрилгые билгалгын та юм.

Урьһаламжы нэдхэн хубилг бэрилгые үнд галгын шухал

КПСС-эй литикын соц

Хүн, тэрэнэ наан — КПСС- ска политикы да.

Шэнэдхэн х мэридэ хүнэй үүргые дэшэ

Ажахы эрхэ рим, ниитын түньые таарал нууд.

Совет хүнэй нуудал, эрхэ

Ажалай түл шуулгын гүй ёнонууд.

Ажалай эм техникын тэнүүдэй хэм

Ажал эмхи га гуримуудые рядые олоор

Ороной комплексые нарижуулха

Кадрнуудай эрдэм мэдэс гээшэ хүтэлбэ татайгаар шэ зайлашагүй

КПСС-эй (1987 он) Пле ринүүд — сов дал байдалые һайжаруулха, дотоор шэ программа м

«КОМСОМОЛЬСКИЙ», ТУРАНАЙ СОВХОЗУУДАЙ ҮҮСХЭЛ ДЭМЖЭНЭБДИ

ХЯМДА СЭНТЭЙ ҺҮ АБАХА

КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ хам оролсоһон манай колхозой һаалишад, үхэршэд ойн баярта зорюулан, һү ехээр һааха талаар үбэлэй һарануудта дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаа һэн. Үбэлжэлгын һарануудта үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1300 килограмм һү абаха. Гэһэн уялгаа нэрэтэй солотойгоор улүүлэн дүүргээ гэхэ гү, али үнеэн бүриһөө 1377 килограмм сагаан эдеэ үйлэдбэрилжэ абаабди. Иигэжэ бидэ энэ жэлэй эхинһээ хойшо бүхыдөө 1390 центнер һү абажа, хахад жэлэйнгээ түсэбтэ даабариие һараар уридшалһан байнабди. Энэ амжалтада хубитаяа илангаяа ехээр оруулһан Зуун-Мориной һүнэй комплексын, Тоорын, Намаржаанай һү һаалиин фермэнүүд үбэлэй үедэ ехэ һайнаар хүдэлжэ гараа.

Үнсэдэйнгээ һү шэмые дээшэлүүлхын түлөө бүхы бии байгаа арга боломжонуудаа гүйсэд хэрэглэнэбди гэхэ үндэнэн манда үгы. Ажахымнай 46 һаалишанай оройдоол тэй хахадынь үбэлэй һарануудта абаһан социалис уялгаяа нэрэтэй солотойгоор бэелүүлжэ шадаа. Эдэнэрэй дундаһаа түрүүшүүл В. Ж. Манжикова, А. Г. Андренова, С. А. Манзарова, Р. С. Мурдонова, Х. Р. Мурдонова, Ж. Б. Балбанова болон бүсад малай үбэлжэлгын үедэ үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2000—2382 килограмм һү һаһан байха юм.

Үбэлэй һарануудта иимэ үүсхэлтэйгээр худэлһэн манай ажахын малшад зунайшье зуллы һайхан сагта үндэр дүнгүүдые туйлаха байһанаа мэдүүлбэ. Энэ жэлэй зунай бэлшээриин үедэ мал ажалай продуктнуудые ехээр үйлэдбэрилхэ болон гүрэндэ худалдаха талаар Яруунын районой «Комсомольский» болон манай районой Туранай совхозуудай малшадай, мэргэжэлтэдэй һаяхан республика доторөө гарганаһан үүсхэлыень колхозойнай мал ажалай худэлмэрилэгшэд, зооветеринарна мэргэжэлтэд халуунаар дэмжэн абаба.

Манай малшад өөһэдынгөө арга боломжонуудые тооложо үзөөд, зунай бэлшээриин таарамжатай зохид үедэ һү һаамаа дээшэлүүлхын түлөө оролдохо байнаһаа мэдүүлбэ. Агуу Октябриин 70 жэлэй алдарта ойдо зорюулан, һаалишаднай дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые һаяхан абаа. Тусхайлбал, бидэ зунай дүрбэн һара соо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 900 килограмм һү һааха гэхэ гү, али бүхыдөө 7313 центнер сагаан эдеэ үйлэдбэрилжэ, тэрэнэйнгээ 6050 центнерыень гүрэн түрэдөө худалдаха ёһотойбди. Тиихэдээ манай малшад һайн шанартай продукци үйлэдбэрилхэ хэрэгтэ бүхы һанал бодолоо хандуулха юм. Эдэнэр тоһоной заводто тушаһан һүнэйнгөө 85 процентыень нэгэдэхи сортоор худалдахаар хараална.

Һү һаамаа дээшэлүүлхын хажуугаар фермэнүүдэй коллективүүд үйлэдбэрилэгдэһэн продукциингаа өөрынь үнэ сэнгыень 5 процентээр доошолуулха байна.

Ажахы доторнай зунай һарануудта ерэхэ үбэлжэлгэдэ бэлэдхэл үргэн дэлисэтэйгээр ябуулагдаха юм. Мүнөө барилгашадай бригаданууд эмхидхэгдээ. Бүхы һү һаалиингаа фермэнүүдэй байрануудыень, үүдэнүүдыень, сонхонуудыень, хорёо хотонуудыень заһабарилха, һэльбэн шэнэлхэ талаар худэлмэри ябуулагдаха байна. Байранууд соохи оньһон түхеэрэлгэнүүд заһабарилагдаха юм. Эндэ мүн лэ тусхай звено табигдаха түсэбтэй.

Һаалишаднай, фермэнүүдэй коллективүүд зунай бэлшээриин үедэ хоорондоо мүрысэн ажаллана. Тэдэнэрэй дүнгүүдынь арбан хоног бүхэндэ согсологдожо, олондо дуулгана. Һарын дүнгөөр илажа гараһан коллективтэ колхозой правленин, парткомой, профкомой, комсомолой комитедэй зүгһөө дамжуулгын вымпел, мүнгэн шан барюулагдадаг. Һайнаар худэлһэн малшадые материальна болон моральна талаар урмашуулхабди.

Колхозой правлени малшадые зунай бэлшээриин үедэ соёлой, ажаһуудалай, худалдаа наймаанай, медицинын талаар хангахын түлөө оролдолго гаргана. Холын гүүртэ, фермэнүүдтэ агитаторнууд, политинформаторнууд ошожо, һонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг юм.

Зунай бэлшээриин үедэ мал ажалай продукци ехээр үйлэдбэрилхэ гэһэн социалис уялгануудые абахадаа, гүрэндэ һү худалдаха арбан хоёрдохи түсэбтэ табан жилэй түрүүшын хоёр жилэйнгээ түсэбүүдые Агуу Октябриин социалис революциин 70 жилэй ойдо дүүргээд байхаар хараалнабди. Иимэ хараа зорилготойгоор манай ажахын һэлишад район доторoо үүсхэл гаргаба.

Бидэ энэ абаһан уялгаяа бэелүүлхэ арга боломжотойбди. Колхознай гүрэндэ һү худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб һараар уридшалан дүүргээ һэн. Һү һаам дээшэлүүлхые оролдонобди. Һаамхай үнеэдтэ нэмэлтэ тэжээл эдюулнэбди. Тэжээл буйлуулдаг цех худэлгэжэ, бурдууг бэлэдхэнэбди. Эдэ бүгэдын ашаар июнь һарын һүүлшын арбан хоног соо нёдондоной тэрэ үеынхидэ орходоо 36 центнерээр ехэ һү һаагаабди. Энээгээрээ һанаагаа амарангүй, саашадаа энэ худэлмэрэ улам һайнаар эрхилхые оролдохобди. Зунай үедэ хямда сэнтэй һү абаха гээшэ малшадай, мэргэжэлтэдэй нангин уялга мүн.

Л. ДАНЗАНОВ,
Түнхэнэй районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

Комбинадай эхин алхамууд

Шэнэ-Уоянай үйлэдбэриин продприятинуудай комбинадай коллектив бүри зургаан жилэй саана барилгын материал, хүрөөдэмэл хэрэгсэлнүүдые гаргажа эхилээ бэлэй. Тоннельнүүдэй, хүүргэнүүдэй, байрын гэрнүүдэй барилгада мянган кубометр хүрөөдэмэл хэрэгсэлнүүдые эльгээжэ, даабаряа дүүргэнэ. Сонхонуудай рама, можонуудые, үүдэ бүтээхэ цех һаяшаг баригдажа, һайн шанартай продукци ехээр гаргажа эхилээ.

Жилдээ 20 мянган кубометр түмэр-бетон хэрэгсэлнүүдые гаргаха цехэй барилга дүүргэгдэжэ, жилэй эхиндэ ашаглалгада үгтөө бэлэй. Эндэ эльшэ хүсэ дамжуулдаг утаһа татаха бахананууд, гэрэй хушалтанууд, хүүргэнүүдэй хэрэгсэлнүүд бүтээн гаргагдажа, БАМ-ай барилгашадта эльгээнэ.

— Манай «Нижнеангарсктрансстрой» трестын коллективэ июлиин 1-һээ бүхы коллективээрээ ажахын тоосооной гуримаар худэлжэ эхилбэ. Холын хото городуудһаа барилгын материал зоохэсэ болихомнай. Шэнэ гуримые үйлэдбэридэ амжалтатайгаар нэвтэрүүлхэ хэрэгтэмнай шэнэ комбинаднай ехэ үүргэ нүлөө үзүүлхэ зэргэтэй,— гэжэ трестын ахамад инженер В. Г. Миронов хэлэнэ.

Комбинадай худэлмэришэд Агуу Октябриин 70 жилэй ойн хүндэлэлдэ абаһан уялгын өөһоор БАМ-ай барилгашадай эрилтэ хэрэглэмжые хүсэд һайнаар хангаха гэһэн зорилгоёо үрагшатай дүүргэнэ.

— Бидэ түрүүшээр үдэртөө 15—20 кубометр түмэр-бетон хэрэгсэлнүүдые гаргадаг бэлэйбди. Мүнөө дунда зэргээр 45—50 кубометр материал гарганабди. Ойрын сагта оньһон түхеэрэлгэнүүдээ проектээр хараалһан хүсэндэнь хүргэжэ, сүүдхэ бүри 70—80 кубометр материал гаргахын тула һалал оролдожо байнабди,— гэжэ цехэй худэлмэришэн В. А. Кириллов хэлэнэ.

Һайн бэлэдхэлтэй бэрхэ худэлмэришэд П. М. Беликов, А. П. Яков, А. М. Субботин болон бүсад цехэй проект зохёогшодой, оньһон түхеэрэлгэнүүдые тодхогшодой гаргаһан алдуунуудые богонихон сагай туршада усадхажа шадаба. Мүнөө бүхы түхеэрэлгэнүүд нэйдамтай һайнаар худэлнэ. Тиимэһээ шэнэ цехэй коллектив байгша ондо 14600 кубометр барилгын материал гаргаха зорилгоёо дүүргэхэ байха.

К. ЖАМЬЯНОВ.

«Сагаан алтаяа» сэбэрээр абая!

ТҮРҮҮШЫН ДҮН

Боом нютаг ерэһээр, түс отделениие эрхилэгшэ Б. Л. Будаевтай уулзажа, нооһо хайшалалгын мүнөө үедэ хэр ябуулагдажа байһан түхайнь һонирхожо асуухадамнай:

— Мүнөөдэрэй яһала эмхитэй һайнаар худэлжэ байнабди. Ошожо, харахадатнай болохо,—гэжэ Буянта Лыгдэнович дурадхаба.

Түгнын һү һаалиин фермые даагшаар һаа болотор худэлһэн, мүнөө намарһаа Улаан-Удын худоо ажахын дунда шатын кадрнуудые бэлдэдэг техникумдэ һураха болоһон Е. Е. Герюновагай хүтэлбэрилдэг пунктын ажалтайнь дүтэ танилсабабди. Эндэ 53 хайшашад худэлнэ. Эдэнэр 'үглөөнөө үдэ болотор хоёр отарын хонидой нооһо хайшалһан байха юм. Тусхайлбал, Чимитдоржи Балдуевай даадаг бригадын 315 хониннөө бүхыдөө 10,9 центнер нооһон абтаа гэхэ гү, али толгой бүриһөөнь 3,4 килограмм нооһон хайшалагдаа. Иигэжэ зуутан—хонишон нооһо тушаяха байгша онойнгоо түсэб '109,6 процент бэелүүлһэн байна.

Удэһөө хойшо ахалагша хонишон Юрий Раднаевай даадаг 483 хониной нооһон хайшалагдажа захялба. Энэ отарын нооһоной гараса тухай пунктые даагшаһаа һонирхоходомнай:

— Даб дээрээ яһала бараг гаража байна. Түрүүшын дүнгүүдые абаад харабал, толгой бүхэнһөө дунда зэргээр 3,5—3,8 килограмм хүрэтэр нооһон абтана. Саашадаа яаха юм, мэдэгдэнэгүй. Хонид ехээр хушэлөөгүй дээрэһээ нооһониинь үшөө хөөрөөгүй, хүнгэн лэ шанартай байна. Мүнөө хонидой бэлшээри гэхэ юумэн үгы. Талха таряаншье дуулаанхай, гайтайл саг хүрэжэ ерэнхэй,—гэжэ Екатерина Ермиловна харюусаа һэн.

Пунктые даагшын мэдүүлһэнэй ёһоор, энэ жэлдэ совхозой 34 отарын хонид эндэ нооһоёо хайшалуулжа байна. Эндэ хүнүүд үдэр соо дурбэн отарын хонидой нооһыень хайшалжа абана.

«Сагаан алта» хуряагшадай дунда дүй дүршэлөөр баян хүнүүд яһала олон. Жэшээлхэдэ, ахалагша хонишон Баир Дугаржапов өөрынгөө отарын хонидые хайшалжа дүүргээд, мүнөө Юрын даадаг хонидой нооһыень хайшалалсажа ябаа. Элбэк Батомункуев мүнөө гушаад хониной нооһо хиргаед байна. Тэдэнэй үдэшэлэн болотор үшөө хорёод хониной «нэхэ дэгэлыень» абаха байһандань нэгэшье һэжэг түрэнэгүй. Эдэ нүхэдэй түрүүшын үдэрһөө иимэ амжалта туйлажа ябаһандань урмашамаар байгаа һэн.

Эндэ Боомой найман жэлэй һургуулиин һурагшад туһаламжа үзүүлнэ. Эдэ хайшалагшадай нооһыень шэгнүүртэ асаржа үгэнэ. Ухибүүд нооһоёо шэгнүүр дээрэ табихадаа тоо бүридхэгшэдтэ хэнһээ асарһаа хэлэхэ юм. Эндэһээ нооһониинь классировщигуудай гарта орожо, шанар шанараараа илгагдана, саашаа тусхай тэмдэглэгдэнэн таһалгануудта эльгээгдэнэ. Зоотехник мэргэжэлтэй Валерий Бальжинимаевай хүтэлбэри доро хоёр классировщигууд энэ харюугон багсалха хэрэгтэ Валерий Казаков Александр Житихин хоёр хабаадуулагданхай.

Пункт дээрэ худэлэгшэд үдэр соо хоёр дахин халуун эдеэгээр хангагдана. Столово соонь ариг сэбэр, юумэниинь хуу гуримтай.

Д. ДАРМАЕВ.

Мухар-Шэбэрэй районой «Эрдэм» совхоз

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нооһо хайшалагша Б. Б. Гармажапов ээлжээтэ хониёо хиргажа байна.

Д. АЛТАЕВАЙ фото.

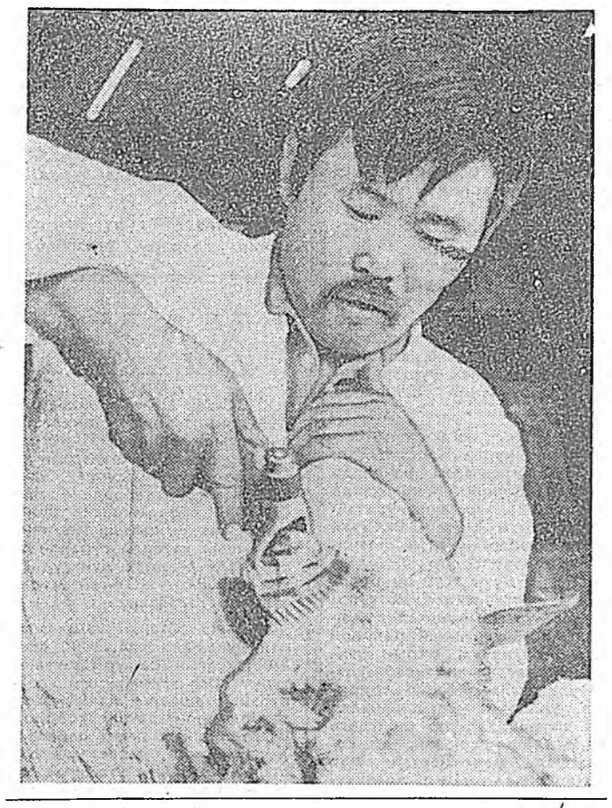

250 ЦЕНТНЕРЭЭР ҮЛҮҮЛБЭ

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Ягоднын һү һаалиин комплексын малшад үбэлэй үедэ һү ехээр һаахын түлөө Сэлэнгынгээ район дотор социалис мүрысөө үүсхэһэн юм. Тэдэнэр хэлэһэндээ хүрэжэ шадаа гэхэ гү, али үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1300 килограмм һү һаажа, социалис уялгаяа болзорһоонь хахад һараар уридшалан дүүргээ һэн. Тус комплексын һаалишад социалис уялгаһаа гадуур үшөө 250 центнер һү һаажа, гүрэндэ тушаһан байха юм. Энэ һүнэй комплексын эбтэй эстэй коллектив ойн баярта жилэй түрүүшын хахадта иимэ толотомо амжалтануудые түйлаһан тухайгаа элидхээ.

Ягоднын эрхим һаалишад «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденто Галина Ильинична Пескова, Тамара Ивановна Панычева, Татьяна Арсентьевна Ефимова, Прасковья Григорьевна Сутемьева, Маргарита Климовна Петухова, Наталья Александровна Халикова гэгшэд габшагай ажалаараа онсо шалгарна.

Р. БАЛДАНОВ.

УРГАСА ХУРЯАЛГЫН ЯБАСА ТУХАЙ

Ороной урда хубидахи ажахынуудта ороohоёо жэгдэ хуряажа байнхай.

Ороohо хуряалгын худэлмэри сагай уларилай орёо хүшэр эрхэ байдалда үнгэргэгдэнэ. Хура бороон ходо ороно, Шанга хүсэтэй һалхинай болоходо, ороohо тарян газарта унашана. Ургаса гээлтэ хоролтодо оруулангүй хуряахын тула механизаторнууд бүхы юумэ хэнэ.

Хуряалгын шанарта «ороohоной гээлтэ хоролтые зайсуулгада онсо анхарал хандуулагдана. Таряашадай олонхи коллективүүд ажахын гүйсэд тоосоондо оронхой, тиимэһээ гүрэнэй амбаарта хэлы шэнээн ямар шанартай ороohон оруулагдахаб гэжэ һанаата болохонь ойлгосотой. Шэлдэн хатуу сортын шэниисэ бэлэдхэлгэ ажахынуудай гол анхаралда байнаар. Иимэ шэниисын гурил махаронно болон хилээмэ барилгын промышленностьда хэрэглэгдэдэг. Тиимэһээ тоогуудта сэбэрлэлгын түсхай линиинүүд тухеэрэгдэнхэй. Ондо ондоо сортын шэниисые холихогүй гэжэ оролдоно.

Жолоошодой эмхитэй һайн худэлмэриһөө ороohо бэлэдхэхэ худэлмэри охэ дулдыдадаг. Элеваторнууд болоод тушаан абалгын пунктнуудта часай графиграар ороohо заохэ гурим хэрэглэгдэнэ. Иимэ гуримаар худэлхэдэнь, автомашинанууд үсөөнөөр хэрэглэгдэнэ.

Ажахынууд үбһэ тэжээл бэлэдхэһэн зандаа. СССР-эй ЦСУ-гай мэдээнүүдэй ёһоор, 43 миллион гектар талмайн таримал ба хэзрын ногоон нэгэ дахин сабшагдаад байба. Нёдондо жилэй энэ хугасаатай сасуулхада, энэнь 5 миллион гектараар бага. Ногооной шэмэ шанараа гээхэгүйн тула худэлмэрэз бүри эршэдхэхэ хэрэгтэй.

Колхоз, совхозууд 35 миллионһоо дээшэ тонно үбһэ, 40 миллион тонно сенаж бэлэдхэхэ зандаа. Үбһэ суглуулха түсэб 42 процент дүүргэгдэ. Олохи ажахынуудта тэрээнэй шанар нёдондонойхиһоо һайн. Тэжээл бэлэдхэхэ түрүү аргануудые үргэнөөр хэрэглэхэ, үбһэ хадагалха байра бариха талаар абтаһан хэмжээнүүд туһа нэмэри болоhон байна.

Үлеэлгэжэ хатааһан ногооной гурил ба бусад ногоон тэжээл ажахынуудта үйлэдбэрилэгдэһэн зандаа. Хоёр хахад миллион шахуу тонно нимэ тэжээл бэлэдхэгдээ.

Машина бүтээгшэдэй хэлсээтэ уялгануудаа дүүргэһэн байгаа һаань, үбһэ тэжээл бэлэдхэлгын ябаса һураггүй түргэн байха нэн гэжэ мэргэжэлтэд тэмдэглэнэ. Заһабарилгын предприятинуудта, мүн тэрэшэлэн колхоз, совхозуудта олохон запас частьнуудые тэдэнэр дутуу үгөө. Тиигэжэ таряалангууд болон нуга саблаан дээрэ хэдэн мянган тракторна косилка, жатка, пресс-подборщик, тракторай тармуур хэрэглэгдэхэ аргагүй байна.

Тэжээл бэлэдхэлгын техникэ гансал һаатана бэшэ. Ороohо хуряалгын комбайнуудай юһэн процентнь, ашаанай автомобильнуудай арбан хоёр процентнь, тракторна олон прицепүүд полидо гарахаар бэлэн бэшэ. Партнёрнуудай зэмээр худэлмэриин эгээл халуун үедэ худоо нютагуудта техникын худэлдэггүй ябадал жилһээ жилдэ дабтагдана. Запас частьнууд болон детальнуудые агропромдо үгэхэ даабаринуудаа ходо юундэ дүүргэгдэгүйб гэжэ машина бүтээлгын министерствэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэдһоо шангаар асууха саг ерээ бэшэ даа?

А. ФИЛАТОВ,
ТАСС-ай корр.

ҮҮСХЭЛШЭД ҮГЭДӨӨ ХҮРЭХЭ

Михайловкын совхозой А. Б. Бакшеевэй даадаг луговодуудай звено ниитын малда бүдүүн тэжээл ехээр, һайн шанартайгаар бэлдэхэ талаар Захеаминайнгаа район дотор социалис мүрысөө үүсхэһэн юм. Долоон хүнһоо бүридэһэн оньһожоруулагдамал энэ звенодо 700 гектар сабшалангай талмай даалгагданхай. Тэдэнэр гектар бүриһоо дунда зэргээр 13 центнер үбһэ сабшажа, 9450 центнер һүрилхэ гэһэн социалис уялга абанхай.

Звеногой гэшүүд район доторoо эгэл түрүүлэн үбһэ сабшалгаяа эхилбэ. Тэдэнэр июлиин 7-һоо Дозор гэжэ газарта Сэжэын голые зубшан нэмжыһэн сабшалан дээрээ худэлжэ байна. Түрүүшын үдэрнүүдтэ намаг налхиин, харгын захаархи ногоо гар хажуураар сабшажа унагаагаа. Тиихэдэ бэлдэһэн үбһэеэ һалхитуулан хатааха зорилготойгоор хоёр хүшалта бодхоогоо. Эдэ үдэрнүдтэ үбһэшэд тракторай косилкаар үбһэеэ сабшажа, ехэ шарганууд дээрэ сомоонуудаа бодхооно.

Сагай уларил

ХАД ЖЭЛЭЙ ДҮНГҮҮД СОГСОЛОГДОБО

хиниинь 1-дэхи нюурта).

гонуудhаа бэшэ одукци бүтээхэ ее металлургиче- сын предприяти- р. Түсэбhөө га- ган тонно булад, тонно бэлэн про- илэгдэhэн, 2 милл- ион байна. Нэн ын бүтээлгэдэ хэ- ашаг үрэ ехэтэй укци бүтээн гар- үүргэгдээгүй. тэлгын комплек- ууд болоод пред- 59 процентнь ганудаа дүргэ- хахад жэлдэ ма- ын комплексын уудэ hайн ша- н янзын продук- дээшэлээ. Гэхэ- ын эүйлэй маши- згэсэл түхеэрэлгэ- дбэрилхэ түсэбтэ а олонхи мини- дүргэгэгүй. Про- но болон булад эрэгсэл түхеэрэл- овозуудые, ашаа- дые, томо элек- дые, магистраль- эуудые, металл огууд болон куз- й машинаануудые аар хахад жэлэй гдэбэгүй. Хими- болон газ болбо- рэг л түхеэрэл- имернэ матери- босоруулхада хэ- эрэгсэл эүйлнүү- рилгэдэ тохёол- эл дабагдаагүй. ба тэжээл үйлэд- рэлгэдэхэ машин- эрэгсэл түхеэрэл- промышленностиин дее хоолой hалба- рэгтэй технологи- рэлгэнүдые, под- үйлэдбэрилхэ та- даабаринуудые горитой тэгэдэлдэ а. ытэлгын үйлэд- жээе дээшэлүүлхэ далгаhан эршэ одоной комп- приятинуудта ми- ытэгжүүлгэнүүдые, на үйлэдбэрилхэ рэлтэ хангалгаа- нзын hаин шанар- дэн янзын про- бэрилгэ нэмээг- хамта синтетиче- ый болон пласт- тоодо поливинил- мопластаар хэгдэ- хоолойнуудай де- үйлэдбэрилхэ та- лэгдэлэн хэмжээ- гаагүй. Сергэ кис- ическэ аммиак, ка- одо, модо болон материалнуудые түсэб дүүргэг- хахад жэлдэ ара- жын эд бараа ийнуудые орулган- эрилхэ- ниитэ хэм- ично сэнгээр 141 хэриг болобо гэзд СУ-гай мэдээсэл хэлэгдэнэ. Энэнь элэй түрүүшын ха- 4 процентээр ехэ. рэглэмжын эд ба- рилхэ түсэб дүүр- зарим министер эгдэлдэ ороо. гурбан камератай гудые, морозиль- «Электронико-401 үнгэтэ телевизор- ад эүйлнүүдые үй- эургаа hарын даа- үргэгдээгүй. Минлегпромой нэ- болон предприяти- продукци үйлэбэ- баринуудаа дүүр- түүшын хахад жэл- ой хэрэглэгшэдэ д түхэриг про- ү үгэhэн байна ышленна комплек-

Дүлэтэ эхэлнүүдэй баатарнууд

АТААРХАМА ХУБИ ЗАЯАН

«Комиссар... энэ үгэ манай ухаанда онсо удха шанартайгаар, бэеэ даанхай, үгүүлэлээр соностодог байхын хажуугаар манай партийна хэрэгтэ үнэн сэхэ байха, баатаршалга гаргаха ба дээдэ эргын һайхан һанаатай ябадалтай эргэсүүлэгдэдэг юм,— гэжэ Советскэ Союзай хоёр дахин Герой, бэлигтэй совет полководецуудай нэгэн болохо П. И. Батов «Дайнай үеын парторг» гэһэн номой оршол соо комиссарнууд тухай бэшэһэн байдаг.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үеын дайшалхы комиссарнуудай нэгэн болохо Владимир Афанасьевич Сахьяновэй Эрхүүгэй областиин Бугата һууринда үгытэй айлай бүлэдэ 1918 ондо түрөө һэн. Хара багаһаа хүдэлжэ, хүдөө ажалай хүндэ хүшэрыс һайн мэдэхэ болоо һааб даа. 1936 ондо эдэбхитэй комсомолшуудай нэгэн болохо Владимир Сахьянов Улаан-Удын хүдөө ажахын комсомолой һургуулида эльгээгдэһэн байгаа. Тус һургуулияа амжалтатайгаар дүүргэжэ, ВЛКСМ-эй Мухар-Шэбэрэй райкомой агитаци болон пропагандын таһагые даагшаар хүдэлөө. Шэнэ ажалдаа өөрыгөө тон һайн талаһаа харуулжа, комсомолой райкомой нэгэдэхи секретаряар һуугагдаа бэлэй. Үшөө нэгэ жэл үнгэрһэн хойно, 1939 ондо, комсомолой обкомой нэгэдэхи секретаряар һуугагдаба. Тэндэһээ 1941 оной ноябрь һарада Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда мордоо.

Тэндэ сэрэгэй частиин политическэ таһагай начальникигай орлогшоор томилогдожо, дайшалхы шэнэ тушаалдаа бэрхэ эмхидхэлшэ, эрдэмтэй командир байһанаа харуулаа һэн.

Великие Луки хото шадар түрүүшынгээ байлдаанда хабаадалсаа. Подберёзки тосхониие фашистнуудһаа сүлөөлэлгын тулалдаанда эрэлхэг зоримгой жэшээ харуулһанайнгаа түлөө В. А. Сахьянов Улаан тугай орденоор шагнагдаһан байна. Һүүлээрнь олоч тоото байлдааануудта хабаадалсажа бүри хатуужаа. Шархатаһаншье байгаа. Теэд эдэгэхэтэеэ сасуу полкдоо бусадаг бэлэй. Бузагай дайсадтай хайшан гэжэ тэмсэхэб, байлдаанда ямар аргаар илажа гараха эрдэмдэ тэрэ өөрөөшье һурадаг, нүхэдөөшье һургадаг байһан юм.

Гитлеровскэ Германиин газар дээрэ нэгэ иимэ ушар тэрээнтэй болоһон юм. Крир гэһэн тосхониие эзэлэн абахын түлөө шанга тулалдаанда ротынь командир хүндөөр шархатажа, майор Сахьянов командовани өөртөө даажа абаба. Ротын сэрэгшэд замполидайнгаа хойноһоо урагшаа бүри эршэмтэйгээр добтолон оробо. Үшөө нэгэ хэды сагай үнгэроод байхада дайсанай позици эзэлжэ, амиды үлэһэн бүхы фашист нохосуудые хоогодоод байһан газарһаань гаргаа һэн. Тиихэдэ тэрэниие шагнаха тухай зууршалгын хуудаһан дээрэ иигэжэ бэшээтэй байха: «Ротын сэрэгшэдые добтолгодо бодхоожо, командованиин захиралта эрэлхэг зоригтойгоор дүүргээ».

Коммунист Сахьянов добтолгодо хэды дахин түрүүлэн ородог байгааб! Дайнда ямаршье саг тохёолдодог юм: үбдэжэшье байгаад ябаха, заримдаа сүхэрхэшье үе дайралдадаг, эсэшэнхэй, һүүлшынгөө шадал зангидан, эсэжэ һуларшаһан нүхэдөө соггой үгэнүүдээр урмашуулан байлдаанда орохо болохош. Эдэ бүхы хэрэгтэ дайшалхы шэн зоригой өөрын ёнотой жэшээ харуулха гээшэ дайнай үедэ ехэ удха шанартай байгаа.

1945 оной мартын 28-най үдэр хирпиисын заводой түлөө хатуу шанга байлдаан болоо һэн. Майор Сахьяновай шадамар ударидалга доро тэрэ завод эзэлэгдээ бэлэй. Энэ тулалдаанда баатар шалга харуулһанайнгаа түлөө Владимир Афанасьевич Улаан Тугай орденоор шагнагдаһан юм. В. А. Сахьянов нүхэдтөө тон хүндэтэй, тэдэнэй ажабайдалаар һонирходог, сэрэгшэдэйнгээ намтар мэдэхые ороддодог, тэдэндэ али болохоор туһалдаг байгаа.

Тэрэ 1946 оной апрель һарада сэрэгэй албанһаа бусаа һэн. В. А. Сахьянов наһанайнгаа амаралтада гаратараа республикынгаа партийна, совет органуудта эдэбхитэйгээр хүдэлмэрилөө. Партиин райкомуудай нэгэдэхи секретаряар, КПСС-эй обкомой хүдөө ажахын таһагые даагшын орлогшоор, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Советэй түрүүлэгшын орлогшоор ажаллаха үедөө республикын партийна хүтэлбэрилэгшэдэй болон республикын ажалшадай дунда хүндэтэй болоһон байна. Коммунис партиин болон Ленинскэ комсомолой эрхим жэшээнүүд дээрэ хүмүүжэһэн В. А. Сахьянов ажабайдалай үүн соо ходоодоо ябадаг заншалтай. Республикын арадай ажахые хүгжөөлгөдэ, партийна организаци бэхижүүлгэдэ ехэ аша габьяатай байһанайнгаа түлөө Ленинэй, Ажалай Улаан Тугай, «Хүндэлэлэй тэмдэг» гэһэн гурбан орденуудаар шагнагдаһан байна.

Мүнөөшье наһанайнгаа амаралтада гараад байхадаа Владимир Афанасьевич миин һуужа шаданагүй. Тэрэ республикын дайнай болон ажалай ветерануудай советэй гэшүүн. Городой предприятинуудай, һуралсалай эмхи зургаануудай комсомолшуудтай, Улаан-Удын гернизоной сэрэгшэдтэй болон сэрэгэй албанда абтаха залуу хүбүүдтэй ходо уулзажа байдаг.

В. А. Сахьяновай ажабайдал ургажа ябаа залуушуулда эрхим жэшээ болохо гэжэ һананаб.

С. ХАНДАЖАПОВ,
дайнай ба ажалай ветеран.

ХҮРШЭНЭРТӨӨ АЙЛШААР

«Туяана» гэжэ үйлэдбэриин оёдолой нэгэдэлэй комсомол-залуушуулай бригадын бүлэг гэшүүд хилын саагуур аяншалха түлөөһэгүй путевкоор шагнагдаба. Нэгэдэхи цехэй уран гартай басагад —бригадир Л. М. Позднякова, оёдолшод Н. Н. Кузнецова. Г. О. Бартынова, Е. А. Ступина, В. Н. Дашидоржиева, Г. О. Чимитцыренова, В. Н. Цыбикова, В. Н. Филиппова гэгшэд аха дүү Монголой Арадай Республикаар хэдэн хоногой туршада аяншалшалха болобо. Эдэнэр байгша оной нэгэдэхи кварталда ВЛКСМ-эй XX съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ нэгэдэлэйнгээ коллектив соо түрүү һуури эзэлһэн байгаа.

«Туяана» нэгэдэлэй бүлэг аяншалагшадтай суг хотын телефонно станциин болон бусад предприятинуудай хэдэн бүлэг түрүүшүүл аян замда июлиин 20-до мордохонь.

Т. БАДМАИН.

АРХИ—АМИ НАҺАНАЙ ДАЙСАН

ХАЙРАН НАҺАН

Һүүлшын хоёр-гурбан жэл соо бидэ тон үсөөи харалсадаг, уулзадаг болонхойбди. Тиигэбэшье тэрэниие хараха бүхэндөө досоомни муудажа, сэдьхэлэйнгээ байдал удаан саг соо тэгшэлжэ ядашадагби.

Тэрэ мүнөө табин зургаатай. Харин харахада, үндэр наһатай үбгэн шэнги. Зүгөөр энэ хүниие зобоохон ажабайдалынь, хүшэр хүндэ ажалынь иимэ болгожорхёо бэшэ...

Ушарынь хөөрэхэдэ, ондоо юм.

Гэр бүлэнь үнэр баян бэлэй — аяар арбан хүн. Эсэгэ Антип Николаевич эхэ Агафья хоёрынь улаан сурбынгаа хоол, хүбсаһые дутаахагүй гэжэ үдэр һунигуй ажалладаг һэн. Тэдэ хоёр хэды хара хүлһээз адхатараа ажал дээрээ хүдэлбэшье, гэрэй ажахы эрхилэнгүй байдаггүй бэлэй. Мал бариха, огород тариха, хартаабхашье ехээр һуулгаха. Тиин ямаршье ган гасуур жэлдэ тэдэнэр өөһэдөө бардам эдихэ эдеэтэй һуухаяа гадна, үлүү гараһанаа худалдадаг, андалдадагшье байһан юм. Тэдэнэй үхибүүдэй репэ, брюквэ, морхооб гэхэ мэтын огородой эдеэ амтатайгаар хаан ябахада, атаархан хорхойтодог үхибүүдшье байдаг һэн. Мүнөө энэ гайхалтай бэшэ. Харин би хоорэжэ байһан хүнэйнгөө бага балшар наһанай сагые дурданаб.

Он жэлнүүд ошожол байба. Энэ айлай үхибүүд уурхайнаа дэгдэһэн шубуухайнууд шэнгеэр, тоонтоёо орхин, ябажа эхилээ. Нютагтамнай миил долоон жэлэй һургуули байгаа бшуу. Ганса гэртэхиндээ бэшэ, харин бүхы түрэл гарал, нютаг нуга соогоо Антошка гэжэ уриналр нэрлэгдэдэг хүбүүниинь тэрэ айлай наймадахи үри һэн. Тэрэнэй үргатар, дунда һургуули баригдаадхёо. Һурахадаа, тэрэ һүбэлгэн хурса бэлэй. Литература физкультура хоёрто илангаяа дурлаха. Һургуулиин сценэ дээрэһээ Антон шүлэгүүдые уран гоёор уншаха, зүжэгтэ хабаадаха, акробатическа номернуудыешье хэдэг һэн. Сүлөөтэй сагтаа ой соогуур аяншалха, үһанда умбаха. Ехэ болоходоо агнадаг, загаһа хахуулидадаг болоо. Нүхэсөөд ябахада, ехэ хүнгэн, зохид зантай хүбүүгээ эсэгэнь дахуулаад, агнуурида гараха дуратай һэн. «Хүбүүмни байгаалида дуратай, ажалша бэрхэшье, номгон даруушье зантай»,—гэжэ эсэгэнь Антонооро омогорходог байгаа. Теэд омогорхохооршье һэн — Антонойнь хэжэ шадахагүй юумэн гэжэ үгы байгаа. Гар хүрөөл һаа, найдамтай байгша бэлэй.

Дунда һургуули дүүргэһэн тухай аттестат абтаба. Антон хара багаһаа хойшо офицер болохо хүсэлтэй аад, тэрэнэй бэелүүлхэ һанаатай, сэрэгэй һургуулида ороо һэн.

Буруугай бэлшээриһээ гараагүй эхэ эсэгэ хоёрынь агроном түмэршэ дархан хоёрой мэргэжэлһээ ондоо юумэ хүбүүндээ юушье дурадхажа шадахагүй байгаа. Сэрэгэй һургуулида ошохонь гэжэ мэдэхэдээ, юрэдөө, дайн дажарай хоригдодог, амгалан тэнюун сагта ошог лэ даа, һураг гэлсэһэн юм.

Алтан намар, янгинама хүйтэн үбэл, халюун хабар үнгэрбэ. Жэл үнгэрөөд байхада, Киев шадарай сэрэгэй училищида һуража байһан, гоёхон формотой курсант хүбүүн тоонто нютагаа ерэжэ, хүнүүд нюдэ хуржарлуулаа бэлэй.

Һууринайнгаа гол гудамжаар алхалжа ябаһан хүбүүгээ хаража, Агафья хүгшэнэй сэдьхэл яатараа доһолоо һэм? Энэ үндэр, сэбэр бэтэй, танишагүй гоё залуу хүн тэрэнэй түрэһэн хүбүүниинь ха юм!

Эхын зүрхэн олон юумэнһээ шэм-шэмхэн гэһэн лэ байха. Агафья дутэ наашаашье сэрэгэй хүнүүдые харадаггүй һэн. Тиимэ һэн тула хүбүүниинь ходоо эхэһээ холо ябаха байба. Ганса сусал гал болохогүй, ганса хүн айл болохогүй гэдэг. Хүбүүниинь хариин басагаар нүхэр хэжэ магад...

Теэд эхын зүрхэн ямаршье приборһоо үлүүгээр мэдэдэг юумэн даа. Эхые мэхэлхэгүйш. Агафиин һанаашаарнь лэ болоо һэн. Хүгшэнэйнгөө гэмэргутар гэхэдэ, үбгэн нэгэтэ: «Хүрөө болоо. Бэриингээ хаанахишье һаань, яаха гэзбши? Өөрынь лэ олоһон юумэ гүбэ», —гэжэрхёо һэн.

Нэгэ хэды болоод байхада, нюсэгэн бэетэй үхибүүнэй зураг абажа харахадаа, хүгшэд ашатай болоһоноо ойлгожо, аргагүй ехээр баярлаа бэлэй. Уданшьегүй хоёрдохиинь зураг ерээ. «Хүбүүнтэмнай үдэжэ эхилээ, һайн һууна ха даа» —гэлсэжэ, хүгшэд сэдьхэлээ ханаа һэн.

Антонтон Прибалтикада ажаһуугаа. Тэндэ албаяа үргэлжэлүүлээ. Удаань талаан боложо, Улаан-Удэдэ ерээ.

Нэгэтэ Агафья хүгшэн Баргажанһаа хүбүүнэйдээ айлшалжа ерэбэ. Юундэшьеб сэдьхэлынь үбдэдэг байгаа ха юм. Хүбүүнэйнь гэртэ эмхи гуримгүй, һалан муухай байдал үзэгдэбэ. Даша бэринь саадһаа үхибүүдээ асарба. Уруу дуруу хэбэртэй, үгэ хүүршьегүй байба. Хахад һүни ажалһаа ерэһэн Антон эхынгээ ерэһэндэ ехэ баярлабашьегүй, сайхаа уугаад, газетэ харасагаагаад хэбтэшэбэ. Эхэтээ хүсэд хөөрэлдэншьегүй. Үглөөнэй улаан наранаар Антон гаража ябашоо гэхэ. Даша бэриньшье хүгшэндэ мүртэй юумэ хэлээгүй.

Хүбүүнэйнгээ ажалһаа ерэхэдэ, эхэнь хөөрэлдэхэ гэжэ ороддобо.

— Эжы, боли. Бидэ өөһэдөө ойлголсохобди,—гэзд, тэрэнь дүтэшье хүргэбэгүй. Харин бэринь: «Намда гомдол үгы даа. Эдихэ эдеэн бии. Үхибүүдни саадта ябана. Антон гарнизондоо байдаг», — гэзд, байһан байдалаа далдалан дуугараа һэн.

Хэдэн жэл үнгэрбэ. Баргажандаа ажаһуужа байһан хүгшэдтэ нэгэтэ городһоо ерэһэн түрэлынь хүрэбэ. Хотын һонинуудые хөөрэхэ хоорондоо Антон архи уудаг болонхой, ажал дээрээ, гэртээшье һайн бэшэ ха гэжэ мэдүүлбэ.

Хүгшэд иимэ «нони» дууламсаараа, сүүмхээр дүүрэн мяха, тоһо үргэлөөд, ашанартаа энэ-тэрэ юумэ согсолоод, хамта хото ерэбэ. Теэд тэдэ хоёрой хотодо туйлаһан юумэниинь үгы һэн. Хүндырһэн сэдьхэлтэй хүгшэд гэртээ бусаа.

«Хүбүүмни юундэ архида дуратаи болоо гээшэб?»—гэжэ Агафья удаан бодомжолбо: бишье, үбгэжөөлнишье архи уужа ябаагүйлди. Гэртэмнайшье архидалга болодоггүй бэлэй. Үнгэрхэдөө, түрэ найршье хэдэггүй һэмди. Хүбүүд гэрлээ, басагад хадамда гараа.

Агафиин уйлан хайлан байтар, Антон Дарья хоёр һалаа һэн. Хайрата ашанараа һананажа, хүгшэд уйлахаһаа бэшэ, барһад, юу хэхэ байгааб даа!

Антон үмдэжэ ябаһан хубсаһаараа гэрлээ гаража ошоо. Таниһан, таняагүй хүнүүдэй углуу шанаа түшэжэ унтаад ябадаг болобо. Иимэ болоһон хүн ажал хэжэ шадаха аал? Уданшьегүй тэрэ «архиншан» гэһэн алдартай болоо һэн.

Түрүүшээр бэеэ яаала сэбэрээр аважа ябадаг һэн. Нүхэд, түрэлхид болон һайн танилнуудайнгаа эзмэлхэдэ уурлажа: «Юун болоо зомта? Хүнөө ехые уудаггүйб. Шалбааг соо хэбтэнэ бэшэб»,— гэжэ, оготошье бэеэ буруушаадаггүй байгаа. Теэд архиин арбан гурбан жолоо өөрынхөрэээл жолоодожо байһан һааб даа. Антоной эдүүр ябахань үсөөн болобо. Зан абариньшье хубилаа. Энэ-тэрэ ябадалнуудта орёолдодог болобо. Медицинскэ тэлэрүүлгын газарта тэрэниие һайн танидаг байгаа.

Антон үбгэрөө, танихаар бэшэ болошоо. Тархяа зайнгүй байжа шадахаяа болинхой.

Мүнөө Антип үбгэншье, Агафья хүгшэншье үгы даа. Антонииень хаа-яа харадагби. Ямар хүбүүн ябаа һэм даа? Энэ хүниие мүнөө харахадам, айхаар ондоо хүн ябадаг.

Энэ хүнэй гэртээ шанагдаһан талхатай шүлэ арбаад жэл соо уугаагүйень, зөөлэн үнтари мэдэхэеэ болиһыень би һайн мэдэнэб. Тэрэнэй эгээл ябадалтай газарынь — гансал архиин магазин лэ даа.

Заримдаа тэрэнэй үхибүүдтэй үүлзагшаб. Антон хоёр ашатай болонхой юм. Теэд тэдэнээ харажашье үзөөгүй.

Ямар һайханаар эхилһэн ажабайдал һэм? Хара муухай архиһаа боложо, ямар муухайгаар хосорбоб гэжэ һанахада, тэнсүүринь олдоггүй агша. Тэрээндэ хэзээдэшье хүржэ ерэхэ сагынь ямар углуу буланда хүсэхэ юм ааб гэжэ бодоходоо, амархашье һэн ха даа гээд сүхэрхэш. Хайран наһан...

Г. ГРИГОРЬЕВА.
Улаан-Удэ.

«БАЙГАЛ» ЖУРНАЛАЙ ШАНДА ХҮРТЭХЫН ТҮЛӨӨ БОКСООР БҮХЭСОЮЗНА МҮРЫСӨӨН

ШАНГА ШАЛГАЛТА

«Байгал-87» гэжэ бүхэсоюзна мүрысөөнэй хоёрдохи үдэрэй нааданууд хабаадагшадта эрэлхэг зоригой, хүсэл эрмэлэлэй, мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлгын шанга шалгалта болобо. Энэ үдэр дүршэл ехэтэй боксернуудынь уулзалгаһаа уулзалга бүхэндэ арга дүрэеэ мүлижэ, хаба шадалаа зангидажа ябагшадаа шанга шалгалта абаһан байха юм.

Энэ үдэр 16 паар боксёрнууд рингдэ гаража тулалдаба. Эгээл хүнгэн шэгшүүртэ — 46 килограмм хүрэтэр — А. Хадзиев (Орджоникидзе) Р. Ганиев (Краснокаменск) гэгшэд арһан бэлэйн ёһотойл шадабаритад боложо ябаһанаа харуулаа. Шэтын областиин Краснокаменск хотын боксернуудай алдар соло бүхы орон соогуураа мэдэдэжэ боложо байнхай. Юуб гэхэдэ, спортын мастер Сергей Волков залуушуулай дундаһаа Европын чемпион болоо һэн. Энэ хотын 11-дэхи СПТУ-гай һурагша Рашид Ганиев энэ жэлдэ техническэ мэргэжэлэй һуралсалай бүхэсоюзна спартакиадада илалта туйлаһан нэмтартай. Тэнсүү шанга тулалдаанда Р. Ганиев «Трудовые резервы» булгэмэй Россин советэй чемпион А. Хадзиевые шүүбэ.

Манай республикын чемпион Улзытэ Цыренов гоё һайханаар наадажа, Таджигай ССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ шалгарһан Григорий Цойе илажа, суглараршадай зүгһөө альга ташалгаар үгтагдаһан байха юм.

Энэ жэлдэ Эрхирэгэй дундаа һургуули дүүргэһэн спортын мастерта кандидат Степан Хорлоев өөрынь онсо арга дүрэтэй, шандааһа шангатай боксёр боложо ябаһанаа харуулба. Тэрэ Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зонын чемпион, байгша оной май соо Эрхүүдэ болоһон СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ хабаадаһан юм. Узбегэй ССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө түгэсхэлэй нааданда хабаадагша, «Динамо» булгэмэй Түбэй советэй мүрысөөндэ шанда хүртэгшэ Азиз Махмудовтай С. Хорлоев тулалдахадаа, али бүхы талаараа булюу байгаа.

Тус шэгшүүртэ Буряад ороной суглуулагдамал командын гэшүүд Булат Батуев — А. Фатеевые (Хабаровск), Аламжа Найданов Баяр Дондоковые шүүжэ, урагшаа дабшаба.

48—51 килограмм. Эндэ хэдэн һонирхолтой, шанга уулзалгануд боложо, боксдо дуратайшуулые хүжарлуулаа. Эгээл түрүүлэн В. Согрин (Челябинск) И. Тогмагашев (Электросталь) хоёрой тулалдаан тухай тоттожо хэлэлтэй. Валерий Согрин Копейск, Киев, Петрозаводск, Рубцовск хотонуудта болоһон бүхэсоюзна мүрысөөнүүдтэ илалта туйлаһан юм. Тэрэ бэеэр үндэр байһан дээрэһээ хоёр гарһаа онобшотой шанга сохилтонуудые хэнэ. Түрүүшээр Валерий булюу байдалтай байба. Гэбэшье набтарханшье һаа, хүдэр шамбай бэтэй Игорь Тогмагашев ВЦСПС-эй чемпион, «Труд» булгэмэй Түбэй советэй түрүү һуури эзэлһэн намтартай. Эгээл тиимэһээ 3-дахи раундда эршэмтэйгээр добтолжо, илалта туйлаба.

— Спортын мастернууд Жултыбек Керимбеков (Фрунзе), Сергей Власов (Пермь) гэгшэд рингдэ үригдана,— гэжэ микрофоноор соносхоходонь, зал соогуур альга ташалга эзэлшэбэ. Энэньшье гайхалтай бэшэ. Юуб гэхэдэ, спортын талаар онсо шалгарһан лэ эдиршүүлэй 17 наһатайдаа СССР-эй спортын мастерай хүндэтэ нэрэ эзэргэдэ хүртэдэг байһаниинь элитэ. Эдэ хоёр гоё һайханаар наадажа, суглараршадай этигэл найдалые харюулба. Байгша ондо СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ мүнгэн медаляар шагнагдаһан Ж. Керимбеков һалгайбша юм. Гурбан жэлэй туршада бокс эрхилхэдээ, гоё һайхан арга дүрэтэй болонхой. СССР-эй суглуулагдамал командын гэшүүн набтаршагшье һаа, бар хүсэтэй, бушуу түргэн юм. Тиигэжэ тэрэ эдиршүүлэй дундаһаа үнгэрэгшэ жэлдэ СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ илажа гараһан Сергей Власовые булижа гараба.

У. Сафаров (Душанбе) — М. Рыльцевые (Черногорск), В. Чернов (Доодэ-Гагил)—Ф. Абдуллаевые (Ургенч), А. Измайлов (Казахай ССР)—А. Сергеевые (Якутск), А. Сагадеев (Навои) Д. Каптагаевые (Фрунзе) шүүгдэнэ байна.

Удэшын уулзалгануд манай боксёрнуудай урагшагүйдэлгөөр эхилбэ. Яаһа бэлигтэй бэрхэ боксёр Олег Мухамедзянов шэгнэлгэдэ ерэнгүй, мүрысөөнөө гаргагдашоо. Б. Балданов—Н. Комаровто (Великие Луки), А. Хоров С. Серебренниковтэ (Кемеровэ) шүүгдэбэ.

Э. Гиззатов (Златоуст) Р. Омуров (Чарджоу) хоёрой уулзалгада хүлеэгдээгүй ушар болобо. Юуб гэхэдэ, залуушуулай дунда дэлхэйн чемпионадта хабаадаха боксёрнуудые шэлэн абахын тула Тольятти хотодо үнгэрэгдэһэн мүрысөөндэ илаһан спортын мастер Руслан Омуров хоёрдохи раундда булигдашаха юм гэжэ хэншье багсаамжалаагүй байха. Зүгөөр Эдуард Гиззатов хүндэ нюдаргатай, илалта туйлаха ехэ хүсэл эрмэлэлтэй байһанаа харуулаа. Тиигэжэ тэрэ манай Бүхэсоюзна мүрысөөндэ дээгүүр һуури эзэлхэ зорилго урдаа табиһанаа баталба.

Хориин дунда һургуули дүүргэһэн Сергей Будаев хүсэл зоригтой байжа, Кемеровэһээ ерэһэн Игорь Микушиниие диилээ. Хүнгэншэг шэгнүүртэ Игорь Балданов (Краснокаменск) Олег Ведмич (Улаан-Удэ) хоёрой уулзалга һонирхолтойгоор хүлеэгдээ һэн. Гонгын ханхинамсаар, эршэмтэйгээр добтолжо ороһон Олегэй һэримжэе алдаһадань, Игорь хоёр гарһаа шанга сохилтоор нүгөөдэе нюкдаунда оруулжа, илалта туйлаба. С. Городничев (Запорожи) — М. Худаевые (Якутск), С. Норбоев—А. Гумуляускасые (Каунас), В. Бардахеев—М. Гусейновые (Махачкала), А. Цыренов—М. Маханчеевые, хүндэ шэгнүүртэ В. Рамаданов (Латви)—С. Алимовые (Красногорск), В. Шушарин (Ульяновск) Э. Муединовые (Узбегэй ССР) илаба.

Боксын талаар манай ороной элитэ ехэ тренернүүд, мэргэжэлтэд бүхэсоюзна мүрысөөе хангахаяа Улаан-Удэ ерэнхэй. Тэдэнэр уулзалгануудые, хоорэлдөөнүүдые хэнэ. Тусхайлбэл, боксын талаар научно-методическа комиссиин түрүүлэгшэ, физкультура ба спортын Гүрэнэй түбэй институдай кафедрын доцент, СССР-эй спортын хүндэтэ мастер И. П. Дегтярев «Һайн дуранай бокс хүгжөөлгын гол шухала зорилгонууд, хараа түсэбүүд» гэһэн темээр үсэгэлдэр семинар үнгэргэбэ.

СССР-эй спортын габьяата мастер, РСФСР-эй габьяата тренер В. М. Быстровтой (Московско область) уулзахадамнай, иигэжэ хөөрэбэ:

— Би манай республикада түрүүшынхээ ерэбэб. Заншалта наадантнай һайнаар эмхидхэгдээ. СССР-эй суглуулагдамал командын, профсоюзуудай спортын булгэмэй түбэй советэй командын гэшүүдэй хабаадажа байһан ушарынь мүрысөөе шэмэглэнэ. Сэхыень хэлэхэдэ, Буряад ороной боксёрнуудые үнинэй мэдэхэб. 1956 ондо танай булигтэй боксёр Бадма Жигмитовтэй РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ түрүүшынхээ уулзаа һэм. Мүнөө эндэ танай командаһаа А. Цыренов, А. Кривоносов, Ю. Гармаев гэгшэдые тэмдэглэхые хүсэнэб...

Б-М. ЖИГЖИТОВ,
Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шанга тулалдаанай эсэс.

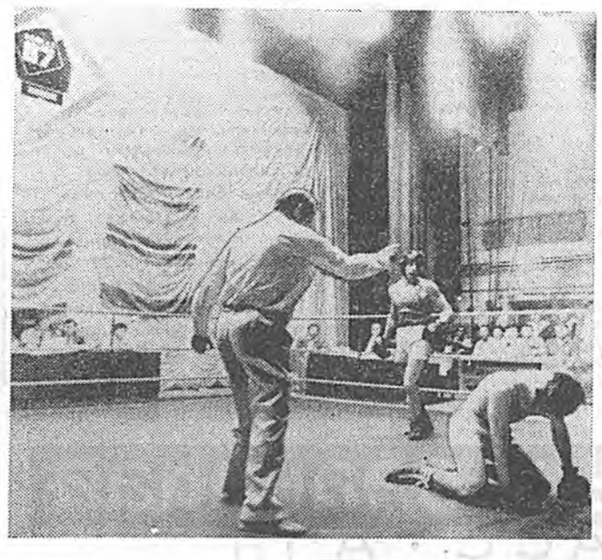

УҺАН НЭМЭЖЭ ЭХИЛБЭ

Урда эгүһоо ерэһэн аадар, бороотой үүлэн газар тараланда гөритой амисхал оруулба. Июлиин 20-до ороһон бороо уһа голнуудта нилээдгүй нэмэри боложо үгэбэ. Тиин сүүдхын туршада республика дотор арбанһаа 77 миллиметр хүрэтэр хурга бороо ороһон, аадарлаһан бийбш. Жэшээнь, Бэшүүрэй райондо 12-һоо 77 миллиметр хүрэтэр хурга бороо ороо. Мүн Мухар-Шэбэрэй районой һуурин тосхонуудта—12—67, Түнхэнэй райондо—28—65, Аршаан курортдо—64, Прибайкалиин райондо 17—33, Хяагтын, Загарайн районуудта—13—27, Тарбагатайн райондо—15—23, Ивалгада, Улаан-Удэдэ—19—29, Хориин райондо 4—28, Захаамининй, Сэлэнгын, Кабанскын районуудта 9—18 миллиметрэй хурга бороо ороһон, аадарлаһан байна.

Энэ үе соо Баргажанай, Хурамхаанай, Хойто-Байгалай районуудта хурга бороо ороогүй. Ороһон хурга бороогой һүүлээр гол горхонуудэй уһан нэмэжэ захалба. Сухэ, Хёлго, Зэдэ, Удэ голнуудай, Сэлэнгэ мүрэнэй уһан мунөө 20—70 сантиметрээр нэмэжэ эхилбэ.

В. БРЮХАНОВА,
Улаан-Удын гидрометобсерваториин таһагые даагша.

Сэнхир экран

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.00 — «90 минута». 9.30 — «Жизнь и смерть Фердинанда Льюса» — уран һайханай фильм. 1-дэхи, 2-дохи сери. 11.50 — Амиды байгаали. 12.50 — Шэнэ һонин. (13.00 хүрэтэр). 17.00 — Шэнэ һонин. 17.15 — Баримтата фильм. 17.35 — «Кремльдэхи В. И. Ленинэй кабинет ба байра» гэһэн музей руу теле-аяншалга. **Улаан-Удэ.** 18.30 — «Байгалай үмэнэхи газар дээрэ». 19.15 — «Байгал». **Москва.** 19.30 — «Элүүр энхэ байха гэ гаа». 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00 — Казахай ССР-эй Кустанайска областиин ажахынуудай жэшээгээр хүдөөдэхи барилгын дүй дүршэл ба шиидхэгдэгүй асуудалнууд тухай. 20.20 — «Дүтын Зүүн зуг: туршалгануудай үе». 21.35 — Концерт. 22.00 — Время. 22.35 — «Жизнь и смерть Фердинанда Льюса» — уран һайханай фильм. 2-дохи сери. 23.45 — «Дэлхэй ба залуушуул». 00.20 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.20 — Баримтата фильм. 10.00 — «Украин гар бэлэг». 10.20 — Немец хэлэн. 10.50 — «Понятогой үхибүүд». Польшоһоо дамжуулагдаха. 11.30 — «Шатарай һургуули». 12.00—Мультфильмнүүд. 12.20 —Концерт. 13.25—«Карино»— үхибүүдтэ фильм. 2-дохи, 3-дахи сери. 15.05—Шэнэ һонин. 15.15—Студентнэрэй зунай бүхэдэлхэйн нааданууд. **Улаан-Удэ.** 18.00—Баримтата фильм. **Москва.** 18.30—ПНР-эй телевидениин программа. **Улаан-Удэ.** 19.30 — Соносхолнууд. 19.40—Союзуудай... Колонно зал... Ажалай Герой... дай артист... авторска конц... циалис оро... Арадай Респ... даар). Москва... лан нойрсо... 21.15—Кино-с... Время. 22.35... дай артист... 23.40—Волейбо... рондын мүрысө...

ПРАВДА БУРЯТИИН

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Нютагай Соведүүдэй шэнэ зорилгонууд» — түрүү бэшэг. «Правда Бурятии» газетын, арадай хинагшадай хэһэн шалгалта. «Ажал хэрэг урагшагүйдэнэ» — И. Игумновай статья. Агуу Октябриин 70 жэлэй ойдо. Түнхэнэй райондо зорюулагдаһан арбан хоногой материалнууд. ТАСС-ай һүүлэй шэнэ һонин.

Хоёрдохи хуудаһанда. Фермэ бүхэндэ — бардам хүрэхэ тэжээл. «Тэжээл бэлэдхэлгын харааг түсэбүүд» —Н. Дегтяревой статья. Шэнэдхэн хубилгалгын замаар: ажахы эрхилэлгые онһожоруулгын түсэб. — В. Багониной статья.

Гурбадахи хуудаһанда. Шэнэ тойрогдо... гаалга: шиидэ... далнууд, ... «Эсэс» — В. М... Хилын саанаа... шо мэдэхэ...

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Гурбан дай уран бэ... тагай үдэр»... статья. Спорт... холнууд, мэ...

САГ...

МҮНӨӨДЭР... торнай үүлэ... роо орохо... ноһоо секунд... хүсэтэйгөөр... районуудта... 20—25, бусад... 30 градус...

Улаан-Удэдэ... гүй. Баруун... ха, 28—30 гра...

Гурбадахи хуудаһанда. Ажалай Герой... дай артист... авторска конц... циалис оро... Арадай Респ... даар). Москва... лан нойрсо... 21.15—Кино-с... Время. 22.35... дай артист... 23.40—Волейбо... рондын мүрысө...

Р. Б. Г...

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: индекс 670000

УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРАШВИЛИ, 23, редактор—2-50-96, приемная—2-54-54, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь—2-50-52, секретариат—2-66-76; отделы: партийной жизни—2-60-91, пропаганды—2-56-23 промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, 2-57-63, информации—2-34-05, переводов—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-33-61, выпускающие—2-35-95, собственные корреспонденты: п. Баргузин—91-1-44, г. Закаменск—34-33, п. Кырен—91-7-18, Северобайкальск—35-73, п. Хоринск—55-6-99.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ, ул. Ленина 38. Н-04570 Заказ № 167. Индекс 0460...